

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L5@regeringskansliet.se

Remissvar avseende promemorian Hyra anstalts- platser utomlands (DS 2025:1)

Ert dnr: Ju2025/00311

Förvaltningsrätten i Linköping har, utifrån de utgångspunkter domstolen har att beakta, följande synpunkter på förslagen.

Den internationella överenskommelsen

Enligt förslaget ska Sverige ingå en internationell överenskommelse om förhyrning av anstaltsplatser som närmare ska reglera vilka villkor som ska gälla för placering utomlands. Utan ett sådant avtal är det svårt att analysera förslagets konsekvenser och dess förenlighet med svensk lagstiftning och Sveriges internationella åtaganden. Exempelvis ska frågor gällande jurisdiktion ingå i avtalet. En muntlig förhandling kan få rättsliga konsekvenser om denna utövas på en annan stats territorium. I promemorian diskuteras dock främst de organisatoriska och tekniska aspekterna av användningen av videokonferens.

Förutsättningarna för placering i anstalt utomlands

I den föreslagna 2 kap. 2 b § andra stycket anges vissa situationer där en intagen inte ska få placeras i en anstalt utomlands. Enligt motiven talar praktiska skäl för den föreslagna ordningen. Det kan övervägas om det bör vara upp till myndigheten att förfoga över sådana praktiska skäl. Vad särskilt gäller punkt 3 – tillfällig utevistelse med stöd av 10 kap. 3 § fängelselagen – kan noteras att sådan vistelse kan ske när som helst under verkställigheten och, om det är en domstol eller övervakningsnämnd som begär inställelse,

inte är en fråga som Kriminalvården bestämmer om. Förslaget skulle därför kunna tolkas som att 10 kap. 3 § förhindrar placering i anstalt utomlands.

Behovet av närhet till hemorten

I promemorian anges att den intagnes behov av att placeras nära sin hemort för att underlätta hans eller hennes kontakter med familj eller andra närstående kan utgöra en faktor att ta hänsyn till. Det framhålls dock att hänsynen till samhällsskyddet och behovet av att upprätthålla ordningen och säkerheten inom en anstalt väger tyngre än behovet av närhet till hemorten. I avsnitt 3.2.4 redogörs för viss praxis från Europadomstolen som rör situationer intagna placerats på betydande geografiskt avstånd från sina besökare. Avsnitt 10.7.2 behandlar främst de eventuella merkostnader som kan uppstå för personer som besöker en intagen i en anstalt utomlands. Slutsatsen i kostnadsfrågan är baserad på antaganden. Kostnaderna torde till stor del vara beroende av i vilket land anstalten är belägen. Förvaltningsrätten bedömer att det finns skäl att närmare analysera vad det föreslagna regelverket kan få för konsekvenser för intagnas möjlighet att ta emot besök och för Sveriges möjligheter att uppfylla sina internationella förpliktelser.

Konsekvenser för domstolarna

I avsnitt 23.1.5 anges att förslagen om ändrade forumregler för överklagande av Kriminalvårdens beslut kan förväntas leda till en ökad måltillströmning för vissa förvaltningsdomstolar. Även att besluten i större utsträckning kan komma att gå den enskilde emot kan antas medföra en ökad måltillströmning.

Detta yttrande har beslutats av rådmannen Ulf Jonare efter föredragning av förvaltningsrättsfiskalen Aurora Halili.